

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1.1. ДАТУМ И ОРГАН КОЈИ ЈЕ ИМЕНОВАО КОМИСИЈУ

Одлуком бр. 1457/1, донетом на седници одржаној дана 25. априла 2024. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду образовало је Комисију за оцену докторске дисертације докторанда **Зоране Симић** под насловом „**Уреднице женске/феминистичке периодике у Краљевини СХС/Југославији: биографски, књижевноисторијски и типолошки аспект**”, урађену под менторским руковођењем др **Ане Коларић** и др **Јелене Милинковић**.

1.2. САСТАВ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Дуња Душанић

Звање: ванредни професор

Ужа научна област: наука о књижевности

Датум избора у звање: 12. 7. 2022.

Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду

2. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Жарка Свирчев

Звање: виши научни сарадник

Ужа научна област: наука о књижевности

Датум избора у звање: 29. 6. 2022.

Установа на којој је запослен: Институт за књижевност и уметност, Београд

3. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Катарина Лончаревић

Звање: ванредна професорка

Ужа научна област: студије рода

Датум избора у звање: 12. 7. 2022.

Установа на којој је запослен: Факултет политичких наука Универзитета у Београду

4. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: **Кликните да бисте почели унос текста.**

Звање: **Кликните да бисте почели унос текста.**

Ужа научна област: **Кликните да бисте почели унос текста.**

Датум избора у звање: **Кликните да бисте почели унос текста.**

Установа на којој је запослен: **Кликните да бисте почели унос текста.**

5. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: **Кликните да бисте почели унос текста.**

Звање: **Кликните да бисте почели унос текста.**

Ужа научна област: **Кликните да бисте почели унос текста.**

Датум избора у звање: **Кликните да бисте почели унос текста.**

Установа на којој је запослен: **Кликните да бисте почели унос текста.**

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) презиме:	Зорана (Вера) Симић
Датум и место рођења:	8. 6. 1992. Брус
Наслов мастер рада:	Чехов и Набоковљева кратка проза
Датум одбране мастер рада:	30. 9. 2016.
Установа где је одбрањен мастер рад:	Филолошки факултет Универзитета у Београду
Научна област из које је стечено академско звање мастера:	наука о књижевности

III СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА који су објављени или прихваћени за објављивање у оквиру рада на докторској дисертацији

Simić, Zorana. „Katarina Bogdanović i Mileva Milojević kao urednice i saradnice jugoslovenskog feminističkog časopisa *Ženski pokret* (1920–1938)“. *Женски покрет (1920–1938): зборник радова*. Ур. Јелена Милинковић, Жарка Свирчев. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2021. 69–85.

Симић, Зорана. „Модернистичка субјективност и проза Анђелије Лазаревић“. *Модернизам и авангарда у југословенском контексту*. Ур. Биљана Андоновска, Томислав Брлек, Адријана Видић. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2021. 43–64.

Симић, Зорана. „Преслица и/или перо: стрепња од ауторства српских књижевница 19. и раног 20. века“. *Постајање ауторком: зборник радова са научног скупа одржаног у оквиру 46. Књижевних сусрета Милици у походе*. Ур. Жарка Свирчев. Нови Сад, Београд: Културни центар Војводине „Милош Црњански“, Институт за књижевност и уметност, 2022. 71–94.

Симић, Зорана. „Феминизам и југословенство: Зофка Кведер и *Женски покрет* / женски покрет“. *Модернизам и авангарда у југословенском контексту II*. Ур. Биљана Андоновска, Томислав Брлек, Адријана Видић, Београд: Институт за књижевност и уметност, 2022. 79–93.

Симић, Зорана. „Уреднице периодике: род и вокација“. *Књижевна историја* 178/54 (2022): 143–163.

Simić, Zorana. “Women Editors in Interwar Yugoslavia Between the Struggle to Write and the Struggle for Rights: Katarina Bogdanović and Paulina Lebl Albala”. *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, 55, 1 (2023): 245–264.

IV НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Уреднице женске/феминистичке периодике у Краљевини СХС/Југославији: биографски, књижевноисторијски и типолошки аспект

V ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предмет докторске дисертације „Уреднице женске/феминистичке периодике у Краљевини СХС/Југославији: биографски, књижевноисторијски и типолошки аспект“ је (ре)конструкција биографских и библиографских портрета уредница женске/феминистичке штампе у међуратном раздобљу на територији Краљевине СХС/Југославије. У фокусу су оне уреднице које су уједно биле и књижевнице, књижевне критичарке и/или теоретичарке. Због тога

се у дисертацији теоријски промишљају и модернизам и авангарда, а кроз призму феминистичке теорије и критике.

У међуратном раздобљу у Краљевини СХС/Југославији излазило је тридесетак часописа који се могу окарактерисати као женски и/или феминистички. У њиховом фокусу било је управо портретисање и афирмисање претходница и савременица. Упркос томе, портрети ових и осталих уредница (оних које су биле активне у претходном односно потоњем историјском периоду) до данас су углавном остали у сенци истраживања историјског периода којем су оне припадале, као и студија периодике у целини. Грађа коју је докторанткиња истражила веома је обимна, те су тако у дисертацији у обзир узети часописи *Женски свијет* односно *Југославенска жена* (1917–1920), *Словенка* (1919), *Женска мисао* (1919–1921), *Женски покрет* (1920–1938), *Женски лист* (1925–1939), *Жена и свет* (1925–1941), *Женски свет* (1930–1934), *Жена данас* (1936–1940).

Циљ докторске дисертације био је двострук: 1) проблематизација постојећих доминантних модела (националне) књижевне историографије и важећег модернистичког/авангардног књижевног канона и 2) научни допринос овдашњим студијама женске и феминистичке периодике у виду типологизација и (ре)концептуализација.

VI ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА ДИСЕРТАЦИЈЕ

1) Систематично књижевноисторијско истраживање модернизма/авангарде у Србији и Југославији међуратног доба треба у обзир да узме и одговарајуће периодичне публикације и актере и актерке јавне сцене који су пресудно утицали на њихову концепцију.

2) (Не)званичне уредничке фигуре, колективи, као и политике које су они спроводили, диктирали су темпо, карактер и домете тадашњег књижевног живота. У дисертацији се тежи реконструкцији биобиблиографија што већег броја уредница, без обзира на бројне разлике међу њима. Пажња се усредсређује на оне које су уједно имале књижевне аспирације и/или су својом политиком вршиле утицај на динамику књижевног поља.

3) Дискурзивно укрштање феминизма и југословенства представљало је једно од повлашћених упоришта уредница у међуратном раздобљу. Зато се у дисертацији нуди панорамски пресек хетерогених и динамичних друштвеноисторијских, културноисторијских и књижевноисторијских кретања и феномена у периоду међуратне Србије/Југославије, начињен из феминистичке перспективе.

VII КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација „Уреднице женске/феминистичке периодике у Краљевини СХС/Југославији: биографски, књижевноисторијски и типолошки аспект“ има 264 нумерисане

странице. Дисертација се састоји из увода, шест поглавља, закључка, те садржи литературу и изворе. Поред основног текста, ова дисертација обухвата и подразумеване елементе: насловну страну, апстракт на српском и енглеском језику, садржај, те на самом крају и кратку биографију докторантиње.

У „Уводу“ се поступно објашњавају појмови из наслова докторске дисертације и постављају истраживачка питања која су представљала смернице у анализи. Међу њима вреди издвојити следећа: Како дефинисати уредника или уредницу периодике? Зашто уреднице, а не уредници? Шта све обухвата женска и феминистичка периодика? Зашто је важно – у овом случају, али и иначе – реконструисати биографије уредница периодике; с којим епистемолошким, методолошким и историографским претпоставкама и тежњама? Зашто је, у којој мери и с којим исходима привилегован књижевноисторијски приступ, а не једноставно историјски? Такође, у „Уводу“ се прецизно и прегледно нуди нацрт читаве дисертације и наглашавају кључни – теоријски, методолошки, књижевноисторијски – проблеми који ће бити обрађени у појединачним поглављима. Поред тога, докторантиња позиционира своје истраживање у односу према другим релевантним истраживањима, како у домаћој науци, тако и шире.

Прва два поглавља ове докторске дисертације посвећена су пажљивим и промишљеним разматрањима теоријских и методолошких проблема, као и оцртавању историјског, друштвеног и културног контекста у међуратном периоду, с фокусом на женску и феминистичку периодику и њене уреднице.

Прво поглавље, под називом „Феминистичка биографија: род и жанр“, састоји се из неколико потпоглавља у којима је фокус, пре свега, на дефинисању жанра феминистичке биографије. У овом поглављу нуди се преглед релевантне научне литературе о феминистичкој биографији, који прати промишљена анализа изнетих претпоставки и закључака. Посебно су драгоцене разматрања увида из феминистичке епистемологије, области која се види као важан теоријски ослонац за разумевање производње знања у женској и феминистичкој периодици, као и напомене о позицији саме докторанткиње као биографкиње, које указују на њену изражену ауторску самосвест.

У другом поглављу, „Уреднице периодике: род и вокација“, полази се од начелног питања о уредничкој позицији и политици, те се потом то исто питање сагледава из угла уредница у Краљевини СХС/Југославији. Нуди се једна могућа типологизација женске и феминистичке штампе, коју прати информативан преглед женске и феминистичке штампе из овог периода, као и рада њених уредница. Уреднице се виде као „група“, што се аргументује са становишта теорија позиционалности и серијалности.

Појмови „род“ и „нација“, као и њихов сложени међуоднос, налазе се у средишту трећег поглавља „Уреднице периодике у Краљевини СХС/Југославији: род и нација“. У овом поглављу

посебна пажња се посвећује Зофки Кведер, њеном уредничком раду у часопису *Југославенска жена*, али и њеним идејама у начелу. Истакнут је и однос између Зофке Кведер и уредница/сарадница *Женског покрета*, што је отворило простор за разматрање различитих погледа на идеју југословенства, као и улоге жена у тим концептима.

Најопсежније, четврто поглавље, под називом „Уреднице *Женског покрета*“, оцртава контекст у ком је овај часопис покренут, излаже досад непознате увиде у живот и рад власнице овог часописа Милице Дедијер, указује на тесне везе између уредница и сарадница *Женског покрета* и Јована Скерлића, било у виду непосредне сарадње било у виду снажног утицаја који је он имао као наставник и критичар, те нуди исцрпне интелектуалне/уредничке и, разуме се, феминистичке биографије уредница *Женског покрета*: Катарине Богдановић, Паулине Лебл Албале, Даринке Стојановић и Милеве Милојевић. У овом поглављу су реконструисане биографије одабраних уредница и прецизно је контекстуализован њихов рад у ширем културно-историјском и друштвено-политичком контексту.

У петом поглављу, „Позиционирања уредница периодике тридесетих година 20. века у Краљевини СХС/Југославији“, износи се подробен приказ стања у женској и феминистичкој периодици, те се даје једна врста аотиране библиографије и примарних и секундарних извора. У том смислу, ово поглавље отвара простор за даља истраживања, јасно указујући на постојеће лакуне у научној литератури.

Шесто поглавље бави се часописом *Жена данас*, то јест, уредницама и уредничким политикама овог часописа. Посебно је занимљиво што је овај часопис, као гласило младих комунисткиња, био изложен цензури и, због тога, приморан да има и номиналне и фактичке уреднице. У поглављу се разматрају живот и рад Митре Митровић.

Коначно, у „Закључку“ се нуди сажет преглед изнетих проблема и тема и указује на главне закључке који су произашли из вишегодишњег истраживања.

VIII ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација „Уреднице женске/феминистичке периодике у Краљевини СХС/Југославији: биографски, књижевноисторијски и типолошки аспект“ остварила је очекиване резултате задате још на почетку вишегодишњег истраживања.

Уреднице женске и феминистичке штампе у Краљевини СХС/Југославији било је могуће, упркос специфичностима њихових портрета, сврстати у одређене категорије, а уредничке политике часописа иза којих су стајале одредити и типолошки. Ова дисертација је понудила оригиналну типологизацију уредничких концепција у међуратној штампи узевши у обзир особености уредничких инстанци.

Даље, ова докторска дисертација доприноси актуелним проучавањима књижевности модернизма и авангарде. (Ре)конструисање интелектуалних биографија појединих уредница обухватило је и пажљиво, појединачно и/или упоредно, тумачење њихових књижевних опуса. У тим тумачењима, докторанткиња Зорана Симић вешто се ослонила на бројне интерпретативне поступке и методе, од оних уско оријентисаних на текст до оних инспирисаних постструктуралистичким приступима попут културног материјализма, новог историзма или студија рода. Препознавши значај категорије рода, уједно и као категорије анализе и као предмета истраживања, Зорана Симић је указала на другачије лице модернизма и авангарде у Србији и Југославији међуратног доба.

Научни допринос ове дисертације видљив је пре свега у студијама модернизма и студијама (женске и феминистичке) периодике. Зорана Симић је показала изванредно познавање релевантне литературе, како у домаћој науци, тако и шире. Треба истаћи да се у осветљавању и анализи улоге уредница у периодичној штампи Зорана Симић ослонила на најновија истраживања у области студија периодике у Европи и Америци, те је на тај начин ова истраживања препоручила и широј домаћој научној заједници.

Докторанткиња Зорана Симић је прикупила и подробно истражила обимну примарну грађу, како у виду серијских публикација тако и у виду мемоара, дневника и преписки. Овакав обухват и, самим тим, темељно познавање ширег друштвеног и културног контекста, омогућили су јој да суверено успоставља и разматра сличности и разлике у уредничким политикама у часописима који су излазили у Краљевини СХС/Југославији, те сложене односе како између уредница тако и између уредница и појединих сарадника и сарадница.

Коначно, Зорана Симић је показала и висок степен рефлексије у вези са сопственом истраживачком позицијом, отворено указавши на властите теоријске и методолошке афинитете, али и на реална ограничења која произлазе из саме теме дисертације (на пример, недостатак података у вези с неким особама или догађајима). Сигурност у писању, јасност у изражавању и истраживачка страст према самом предмету проучавања доприносе да се ова докторска дисертација чита са великим интересовањем, интелектуалним узбуђењем и задовољством, што јесте – или би требало да буде – један од циљева научних радова у хуманистици.

IX ПРОВЕРА ОРИГИНАЛНОСТИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

На основу *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду* и налаза у извештају из програма *iThenticate*, којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације „**Уреднице женске/феминистичке периодике у Краљевини СХС/Југославији: биографски, књижевноисторијски и типолошки аспект**“ аутора **Зоране Симић**, констатовано је да утврђено подударање текста износи 6 %.

Овај степен подударности последица је употребе личних имена, тзв. општих места и података, као и претходно публикованих резултата докторандових истраживања, који су проистекли из дисертације, што је у складу са Чланом 9. Правилника.

На основу изнетог, а у складу са ставом 2 Члана 8. *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду*, извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

X ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Комисија за оцену докторске дисертације констатује да је дисертација **„Уреднице женске/феминистичке периодике у Краљевини СХС/Југославији: биографски, књижевноисторијски и типолошки аспект“** кандидата **Зоране Симић** оригинално и самостално научно дело и да су се стекли услови за њену јавну одбрану.

Комисија стога предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати с позитивном оценом Извештај о оцени докторске дисертације под насловом **„Уреднице женске/феминистичке периодике у Краљевини СХС/Југославији: биографски, књижевноисторијски и типолошки аспект“**, коју је урадио кандидат **Зорана Симић** под менторством **др Ане Коларић** и **др Јелене Милинковић** и да је, у складу са прописима, упути Већу научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду на разматрање.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

1. _____

др Дуња Душанић
председник Комисије

2. _____

др Жарка Свирчев
члан Комисије

3. _____

др Катарина Лончаревић

члан Комисије

4. _____

др Кликните да бисте почели унос текста.

члан Комисије

5. _____

др Кликните да бисте почели унос текста.

члан Комисије